

Årsrapport

Läsåret 2020/2021



Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
1. Inledning	2
1.1 Pandemins påverkan	3
2. Samordnarnas slutsatser	3
2.1 Behov av nya observatörer och att utbilda observatörer	3
2.2 Utveckla processen med Enkätfabriken om enkäterna och dess analysverktyg	3
2.3 Involverandet av fler kommuner	4
3. Utvecklingsarbete under året	4
3.1 Översyn av enkätfrågor	4
3.2 Övergång till ny leverantör - Enkätfabriken	4
3.3 Undersökning av möjlighet att genomföra digitala observationer	4
4. Utvärdering av arbetet med Enkätfabriken	5
4.1. Utvärderingsmöten med Enkätfabriken	5
4.2 Planeringsfasen	5
4.3 Insamlingsfasen	5
4.4 Rapportfasen	5
5. Uppföljning av arbetsområdena i årsredovisning 2019/20	6

Sammanfattning

2020/2021 har på många sätt varit ett ovanligt år. Perioden har präglats av den rådande pandemin med inställda observationer som följd. Under året har enkätfrågorna setts över för att säkerställa god koppling till läroplanerna. Fokus har lagts på att implementera den nya leverantören, Enkätfabriken, så att enkäten till vårdnadshavare och elever har kunnat genomföras som vanligt. Processen har varit både tids- och arbetskrävande för kommuner och för samordnargruppen. Trots stora arbetsinsatser kvarstår en hel del arbete att genomföras för att säkerställa en bättre leverans kommande år.

Identifiering av arbetsområden inför kommande läsår:

- Förbättra processen kring enkäterna tillsammans med Enkätfabriken
- Utveckla analysverktyget för enkätresultaten tillsammans med Enkätfabriken
- Uppdatera och se över observationsmetod för grundskolan
- Se över hur den digitala mötestekniken kan effektivisera arbetsmöten och andra typer av möten i samband med observationer

Utifrån det rådande pandemiläget

- Rekrytera nya observatörer samt utbilda dem
- Återutbilda befintliga observatörerna

1. Inledning

Våga Visa är ett utvärderingssamarbete inom utbildningsområdet mellan fyra kommuner i Stockholmsområdet: Nacka, Sollentuna, Upplands Väsby och Danderyd. Syftet med samarbetet är att öka måluppfyllelsen i förskola och skola.

Våga Visa

- Baseras på läroplaner för förskola och skola
- Utgår från ett barn- och elevperspektiv
- Stödjer det systematiska kvalitetsarbetet
- Jämför kommunernas förskolor och skolor
- Sprider goda exempel och bidrar till lärande och utveckling
- Bidrar med kompetensutveckling för lärare och rektorer

Samarbetet startade 1998 med observationer i grundskolan. Från och med år 2006 har samarbetet namnet Våga Visa. Metoderna omfattar idag observationer från förskola till gymnasieskola där varje enhet som observeras även gör en självskattning. I Våga Visa ingår även en gemensam elev- och föräldraenkät i vilken tio Stockholmskommuner ingår.

Årsrapporten beskriver arbetet läsåret 2020/2021. Rapporten har skrivits gemensamt av de fyra kommunernas samordnare för Våga Visa.

Styrgruppen består av: Kent Henningson (Danderyd), Susanne Nord (Nacka), Linda Ekstrand (Sollentuna), Astrid Täfvander (Upplands Väsby).

Samordnargruppen består av: Eva Hoas /Danderyd (ht 20-mars 21) Kristofer Fagerström (Danderyd från mars 21), Åsa Arnell (Nacka), Johan Hesselgren, Björn Axén (Upplands Väsby) samt Sara Countakis, koordinator (Nacka).

1.1 Pandemins påverkan

På grund av pandemin så har bedömningen gjorts att det inte varit görbart att varken skicka ut observatörer till förskola/skola eller att belasta enheterna med ytterligare arbete i en redan ansträngd situation. Således har inga observationer utförts under hösten 2020 eller våren 2021. Beslut om detta fattades utifrån pandemins utveckling och rekommendationerna för att motverka smittspridning.

Det är brukligt att hålla en kick-off för observatörer under hösten och en under våren. Hösten 2020 anordnades på grund av pandemin istället ett digitalt nätverksmöte med temat "Kvalitetsarbete under pandemi/kris". Antalet deltagare var få. Under våren arrangerades varken kick-off eller digitalt nätverksmöten.

Enkäten genomfördes under pandemin, vilket sannolikt påverkade svarsfrekvensen negativt. Exempelvis var frånvaron av elever högre från skolan och i förskolan träffade personalen inte i samma utsträckning vårdnadshavarna. Svarstiden för enkäten förlängdes därför.

2. Samordnarnas slutsatser

Perioden har präglats av den rådande pandemin och fokus har lagts på att implementera den nya leverantören Enkätfabriken i Våga Visa samt att revidera och se över enkätfrågorna.

2.1 Behov av nya observatörer och att utbilda observatörer

Antalet observatörer som vårterminen 2021 uppgav att de stod till förfogande för observationer var totalt 45 personer, varav 28 inom grundskola och 17 inom förskola.

Diagram 1. Antal aktiva observatörer. Siffrorna för 2018 och 2019 gäller observatörer som faktiskt varit ute och observerat under året (höst- eller vårtermin). Siffran för 2020 avser observatörer som observerat eller var inbokade för observation vårterminen 2020. Siffrorna för 2021 gäller antal observatörer som angett intresse för att observera under höstterminen 2021. Det är svårt att dra slutsatser utifrån dessa siffror på grund av pandemin som medförde att de flesta observationer behövde ställas in vårterminen 2020 medan inga observationer alls kunde genomföras höstterminen 2020 eller vårterminen 2021. Det totala antalet observatörer i nätverket var i juni 2021 45 personer.



Med utgångspunkt i att observationer ska kunna genomföras som normalt efter pandemin kommer fokus den närmaste tiden att behöva läggas på att rekrytera nya observatörer och utbilda dessa. Behovet är olika stort i olika kommuner och olika skolformer. Med tanke på det långa uppehållet av observationer kommer det också finnas behov av att fortbilda befintliga observatörer i Våga visa-metoden.

2.2 Utveckla processen med Enkätfabriken om enkäterna och dess analysverktyg

I den nya leverantörens första genomförande av enkäten fanns brister som är viktiga att rätta till inför nästa enkätomgång.

Efter utvärdering av enkätens genomförande och resultatredovisning med Enkätfabriken gör samordnarna bedömningen att problemen bör kunna lösas inför nästa års enkätomgång.

2.3 Involvera samtliga kommuner bakom enkäten

För att säkerställa ett deltagande från samverkanskommunerna i arbetet med enkäten har dessa inkluderats i större utsträckning i arbetet än tidigare. Detta innebär samtidigt utmaningar i hur arbetet ska utformas så att det blir effektivt. Bedömningen är att det ändå är viktigt med fler kommuners samverkan då det stärker legitimiteten för hela samarbetet.

3. Utvecklingsarbete under året

3.1 Översyn av enkätfrågor

Under våren 2021 uppdaterades frågorna i enkäterna för förskolan, grundsärskolan och gymnasiesärskolan utifrån respektive skolforms läroplan. Även grundskolans enkäter till elever och vårdnadshavare sågs över och reviderades. Samtliga samverkanskommuner deltog i arbetet.

3.2 Övergång till ny leverantör - Enkätfabriken

Under hösten hade arbetsgruppen ett flertal möten för övergången till Enkätfabriken som leverantör. Arbetsgruppen hade både möten utan och med Enkätfabriken samt tidvis intensiv mejlkontakt.

Under hösten 2020 säkerställde arbetsgruppen enkätfrågorna inför överlämning till enkätfabriken. Därutöver handlade det om hur enkäten skulle distribueras, hur adresser till respondenter skulle samlas in, hur förskolor och skolor skulle kunna välja egna enkäter och ange enheternas kontaktpersoner. Arbete skedde även med hur enkätresultaten skulle rapporteras med rapporter, webbportal samt det Excelbaserade analysverktyget i Excel.

Under hösten tog arbetsgruppen också fram formen för enhetsrapporten. Enkätfabriken utarbetade Webbportal och Pivotfil under våren. Två representanter, från Danderyd och Upplands Väsby, valdes ut att föra arbetsgruppens talan med Enkätfabriken. Representanterna fick relativt tidigt under våren se hur webbportalen och pivotfilerna skulle fungera i princip. Dock med annat innehåll som inte hade samma komplexitet som Våga Visa. Det är viktigt att påpeka att Enkätfabriken aldrig visade en slutlig utformning av hur resultatredovisningen skulle se ut.

3.3 Undersökning av möjlighet att genomföra digitala observationer

Samordnarna genomförde en översyn kring möjligheten att övergå till digitala observationer. Bland annat intervjuades tillsynsansvariga för förskolan från Upplands Väsby. Deras erfarenhet var att det i vissa avgränsade delar gick att genomföra tillsynen digitalt, men inte på ett sätt som fullt ut kunde ersätta besök i verksamheten.

Samordnargruppen kom fram till att den unika delen i observationerna, och som också uppskattas mest av verksamheterna, inte kan ersättas av digitala metoder. Vissa moment kan effektiviseras tack vare att den digitala mötestekniken utvecklats. Det handlar dock framförallt om möten av olika slag, exempelvis observatörgruppens arbetsmöten och eventuellt vissa möten med verksamhetsledning. Detta är viktigt att utveckla i samband med att verksamhetsbesök återigen blir möjliga.

4. Utvärdering av arbetet med Enkätfabriken

4.1. Utvärderingsmöten med Enkätfabriken

Under våren hade hela kommungruppen två utvärderingsmöten med Enkätfabriken. Enkätfabriken har till stora delar själva identifierat brister och presenterat förslag på lösningar. De har också snabbt åtgärdat problem som uppstått och haft en hög grad av tillgänglighet.

4.2 Planeringsfasen

I och med övergången till Enkätfabriken som leverantör krävdes det på nytt insamlande av kontaktinformation till respektive kommuns olika enheter. Nya rutiner upprättades också för hur enheterna skulle registrera sig till enkäten.

Att kontrollera att anmälningarna var rätt och påminna om komplettering av anmälan lades på de enskilda kommunerna. Det fanns även en otydlighet för enheterna vad som ingick i tjänsten och vad som kostade extra. Detta orsakade extraarbete i kommunerna.

Systemen behöver justeras inför nästa enkätomgång för att bli mer användarvänlig för enheterna.

4.3 Insamlingsfasen

Distributionen av webbenkäten var otydlig för både hem och förskola. Detta är viktigt att förbättra till nästa års enkätomgång för att säkerställa en hög svarsfrekvens.

4.4 Rapportfasen

Leveransen av enkätens resultat blev försenad vilket kom att påverka hela processen negativt. Det fanns även en otydlighet kring huruvida Enkätfabriken skulle leverera kommunrapporter vilket gjorde att de blev ytterligare försenade.

Leveransen av resultaten till kommunernas samordnare behövde justeras i efterhand för att vara korrekt och i enlighet med vad som överenskommits. Detta medförde att kommunernas resultatredovisning försenades. Det behövs fortsatt revidering av uppbyggnaden kring det excelbaserade analysverktyget tillsammans med Enkätfabriken för att uppnå en grundläggande funktionalitet. När det gäller webbportalen så kan användarvänligheten förbättras genom vissa justeringar.

5. Uppföljning av arbetsområden i årsredovisning 2019/20

- Observationsmetoden - Utvärdera nya bedömningsaspekter för förskola och fritidshem

Har genomförts i samband med revideringen av enkätfrågorna

- Enkät - etablera samarbetet med nya leverantören i vilket det ingår att bestämma funktioner i analysverktyget

Har genomförts, men på grund av de problem som redogjorts för ovan kvarstår mycket dialog med Enkätfabriken för att rätta till brister i det levererade analysverktyget.

- Rekrytering av observatörer inom samtliga skolformer

Har inte genomförts pga rådande pandemi.

- Revidera enkätfrågorna för förskolan så att de är anpassade efter deras läroplan.

Har genomförts och förankrats med de andra kommunerna.

- Bättre struktur för hur goda exempel sprids

Har inte genomförts eftersom inga nya observationer gjorts.

- Syfte och användning av ledningens självskattning behöver förtydligas.

Har inte genomförts eftersom andra områden prioriterats i en situation med inställda observationer.